

ادامه نقدی بر قانون تجميع عوارض از دیدگاه حقوق ثبت اسناد (۲)

سلیمان فدوی*

شؤبہ شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ثروءشكاه علوم انسانی ومطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ادامه نقدی بر قانون تجمیع عوارض از دیدگاه حقوق ثبت اسناد (۲)

مطابق قرار معهود در مجله شماره ۴۰، که مقرر گردیده بود در یکی از شماره‌های آتی مجله، اقداماتی که درخصوص قانون تجمیع عوارض و آیین‌نامه مربوط به آن محقق گردیده، خدمت عزیزان گزارش گردد، بدین وسیله اقدامات انجام یافته در این خصوص (آن گونه که در اختیار حقیر می‌باشد)، را در سه قسمت (الف - اقدامات معموله توسط نهادهای اداری ثبتی مشتمل بر دوایر ستادی سازمان ثبت اسناد و املاک و کانون سردفتران و دفتریاران. ب - اقدامات انجام یافته توسط وزارت دارایی و امور اقتصادی به ویژه سازمان امور مالیاتی کشور یا اداره مالیاتهای غیرمستقیم. ج - اقدامات صورت گرفته توسط دفاتر اسناد رسمی) تقدیم نموده و عنداللزوم متون مکاتبات انجام یافته نیز ضمیمه خواهد شد.

الف - اقدامات واحدهای ستادی ثبت و کانون سردفتران و دفتریاران

چون اقدامات انجام یافته توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دوایر ستادی آن به موازات اقدامات انجام یافته توسط کانون سردفتران و دفتریاران بوده و به عبارت دیگر اقدامات سازمان ثبت در حقیقت یا ابتدائاً به صورت اقدامات درون سازمانی نظیر استعلام بخشی از سازمان و پاسخ بخش دیگر به آن، یا به صورت پرسش و استعلام

کانون سردفتران و دفترياران از رياست سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و پاسخ ايشان يا تشکيل کميسيون معاونان و مشاوران و ارائه پاسخ توسط اداره کل امور اسناد و سردفتران صورت گرفته، ذيلاً به صورت تاريخی به شرح آن مبادرت می‌نمايد:

اولين مکاتبات انجام يافته در ارتباط با قانون تجمع عوارض و آيين نامه اجرائی آن توسط اين واحدها، استعلامی است که توسط رياست کانون سردفتران و دفترياران طی شماره ۴۴۷۰۶ مورخ ۸۱/۱۲/۲۷ خطاب به رياست سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، درخصوص مشکلات عدیده‌ای که در اجرائی قانون تجمع عوارض برای دفاتر اسناد رسمی به وجود خواهد آمد، صورت گرفته و ضمناً در آن پيشنهادهای گرديده که درخصوص موتور سيکلت، دفاتر اسناد رسمی طبق جدول اعلام شده در سال قبل عمل نموده و درخصوص ماشين آلات راه سازی و کشاورزی و شناورها، مراتب به منظور تعيين قيمت سيف (CIF)، به وزارت دارایی اعلام، تا آن وزارتخانه جداول ارزش سيف ماشين آلات مذکور را به دفاتر اسناد رسمی اعلام نمايد و رياست سازمان ثبت اسناد و املاک، طی نامه شماره ۱/۳۵۸۸۹ مورخه ۸۱/۱۲/۲۸ ضمن موافقت با پيشنهادهای رياست کانون سردفتران عنوان فرموده‌اند: «درخصوص ماليات نقل و انتقال انواع موتورسيکلت و ماشين آلات راهسازي و شناورها، با توجه به قانون تجمع عوارض عمل شود».

دومين سابقه‌ای که در اين خصوص وجود دارد نامه شماره ۳۴/۳ مورخ ۸۲/۱/۷ مدير کل امور اسناد و سردفتران در پاسخ به نامه شماره ۱۰۱/۱۲۳ مورخ ۸۲/۱/۶ اداره کل ثبت استان تهران می‌باشد، که در آن نامه اعلام شده: «... چون بهای انواع موتور سيکلت تعيين نشده تا مبنای محاسبه حق الثبت قرار گيرد، مع ذالک نظر به مسؤليت سازمان مذکور، کماکان استعلام از آن مرجع برای اعلام قيمت ضروری می‌باشد. بدیهی است در صورت عدم اعلام بهای موتور سيکلت، مبنای محاسبه همان عرف معاملات که متضمن اظهار طرفین بوده می‌باشد به نحوی که مراقبت تضییع حقی از دولت نشود».

سومين مکاتبات در اين خصوص فی مابین رياست کانون سردفتران و دفترياران با

سازمان ثبت اسناد و املاک می‌باشد که، مربوط به نامه شماره ۳۱۹ مورخ ۸۲/۱/۱۸ کانون بوده که در آن، وضعیت مبنای وصول حق الثبت اسناد قطعی و رهنی خودروهای ناوگان عمومی حمل و نقل جاده‌ای برون شهری ساخت داخل و خارج که از تسهیلات بانکی استفاده می‌نمایند، مورد پرسش واقع شده و درخواست ایضاح این مطلب شده که آیا مبلغ وام و تسهیلات مندرج در سند مبنای وصول حق الثبت می‌باشد، یا اینکه ملاک وصول حق الثبت، قیمت اعلامی دارایی خواهد بود؟ که اداره کل امور اسناد و سردفتران، طی پاسخ ۳۴/۸۵۱ مورخ ۸۲/۱/۲۶ اعلام داشته، موضوع در حضور ریاست سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، در کمیسیون معاونین و مشاورین مطرح و اعلام گردیده است که: «مبنای تعرفه حق الثبت، همان است که در بند (ص) ماده ۵۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، به آن تصریح شده، مع ذالک موارد ذیل را نیز متذکر گردیده‌اند:

۱- در خصوص معاملات با حق استرداد انواع خودروها، باید بر مبنای ماده ۱۲۳ قانون ثبت عمل شود.

۲- مطابق بند «ت» تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۸۲، مبنای وصول حق الثبت در خصوص اسناد رهنی خودروهای ناوگان عمومی حمل و نقل جاده‌ای برون شهری ساخت داخل و خارج کشور از تسهیلات بانکی، استفاده می‌نمایند، مبلغ مندرج در سند اعطای تسهیلات است و تعرفه حق الثبت این گونه اسناد حسب مورد ده در هزار (برای خودروهای ساخت و مونتاز داخل) و بیست در هزار (برای خودروهای ساخت خارج از کشور) است. ۳- در معاملات قطعی مربوط به خودروهای اخیرالذکر، بند ص ماده ۵۱ حاکم است.»

آخرین اقدام که شاید مهم‌ترین اقدام نیز بوده است، تشکیل کمیته‌ای در کانون سردفتران و دفتریاران، برای طرح سؤالات متداولی که در خصوص قانون تجمیع عوارض وجود داشته و تهیه پاسخ پیشنهادی به سازمان ثبت اسناد و املاک بوده است. که این مهم توسط کمیته سه نفره متشکل از یک همکار ثبتی و دو نفر از سردفتران تهران صورت پذیرفته و نام بردگان سؤالات جمع‌بندی شده را در ۱۰ پرسش تهیه و پاسخ آن را

ذیلاً ارائه نموده‌اند و از طریق ریاست کانون سردفتران و دفتریاران، موضوع به اداره کل امور اسناد و سردفتران اعلام شده و آن اداره کل نیز گزارشی به ریاست سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تقدیم نموده و موضوع در حضور ایشان، در کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان مطرح و به طور موجز به سؤالات یاد شده پاسخ داده شده است، که تحت شماره ۳۴/۸۴۹ مورخ ۸۲/۱/۲۶ پاسخ کمیسیون مذکور به ریاست کانون سردفتران اعلام گردیده و به صلاح دید ریاست کانون سردفتران و دفتریاران پرسش و پاسخهای یاد شده و نظر کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت به کلیه همکاران سردفتر در سراسر کشور اعلام گردیده است، که اینک برای فهم بهتر آن برای همکاران، پرسش و پاسخ تهیه شده توسط کمیته سه نفره و پاسخ موجز توسط کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت ذیلاً و به طور یکجا ارائه می‌شود:

۱- آیا مفاصا حساب صادره از شهرداری در خصوص عوارض اتومبیل ولو با دریافت مبلغی کمتر از مبلغ مندرج در جداول برای دفترخانه کافی است یا خیر و آیا واریز عوارض به حسابهای سابق شهرداری توسط مالک برای دفترخانه قابل قبول است یا خیر؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: صدور مفاصا حساب توسط شهرداری با اخذ هر مبلغ که باشد، برای دفترخانه کافی است. همچنین واریز عوارض توسط مالک به حسابهای قبلی شهرداری، نیز رافع تکلیف دفاتر اسناد رسمی خواهد بود. پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: چنانچه رسید یا گواهی پرداخت ارائه شده، حاوی موارد مذکور در تبصره ۲ ماده ۴ باشد، از این جهت مانعی برای تنظیم سند نیست و کافی است.

۲- آیا اتومبیل‌های شماره‌گذاری شده در سال جاری نیز در زمان تنظیم سند، نیاز به مفاصا حساب سال جاری خواهد داشت؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: چون در هنگام شماره‌گذاری عوارض سال شماره‌گذاری از مالک دریافت نمی‌شود، لذا داشتن رسید یا گواهی عوارض مربوط به سال شماره‌گذاری ضروری می‌باشد.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: پاسخ ۲

با رعایت موارد پاسخ اول صحیح است.

۳- آیا عوارض سالانه خودروها نیز با توجه به استهلاک بهای خودرو و کاهش

مالیات آن هر سال ۱۰٪ و تا ۵ سال منظمأ کاهش می‌یابد؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: عوارض سالانه براساس

جدول اعلامی دارایی مقطوع است و ربطی به مدل و سال ساخت اتومبیل ندارد.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: چون در

موارد وصول، تکلیفی متوجه نیست، طرح سؤال و پاسخ موردی ندارد.

۴- تبصره ۲ ماده ۴ قانون تجمیع عوارض، تنظیم سند وثیقه، وکالت خرید و خروج

موقت را از شمول مالیات نقل و انتقال مستثنی نموده است، آیا برای تنظیم وکالت‌های

کاری دیگر از قبیل وکالت شماره گذاری یا تعویض دفترچه یا دریافت المثنی سند و

دریافت پلاک المثنی و نظایر اینها دریافت مالیات نقل و انتقال و عوارض سالانه ضروری

است؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: برای تنظیم وکالت‌های کاری

نیازی به اخذ مالیات نقل و انتقال و عوارض سالانه نمی‌باشد.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: قانون

متعرض این مورد نشده، لذا مشمول مالیات نیست. بدیهی است وکالت فروش مشمول

این حکم نیست.

۵- آیا دریافت عوارض انتقال، که بر اساس بخشنامه شماره ۵/۷۲۴۱۰ مورخ

۷۱/۱۲/۲ تاکنون دریافت می‌شده، با توجه به قانون تجمیع عوارض، در زمان تنظیم سند

فروش یا وکالت فروش خودروها ضروری است؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: هرگونه عوارض از اول سال

۸۲ براساس قانون تجمیع عوارض صورت می‌گیرد و در قانون مزبور چنین مواردی پیش

بینی نشده است بنابراین وصول عوارض انتقال از اول سال ۸۲ قانونی نمی‌باشد.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: پاسخ سؤال ۵ تأیید می‌شود.

۶- طبق تبصره ۲ ماده ۴ قانون، فسخ و اقاله معامله خودرو تا سه ماه بعد از معامله مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد نخواهد شد، آیا عزل و استعفای وکیل فروش خودرو، پس از سه ماه از تنظیم سند وکالت، مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد می‌باشد یا خیر؟
پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: چون تبصره مرقوم ناظر بر اسناد معامله می‌باشد، حکم آن تبصره قابل تسری به سند وکالت نمی‌باشد. لذا عزل یا استعفای وکیل ولو پس از سه ماه از تاریخ تنظیم سند وکالت مشمول مالیات نقل و انتقال نخواهد بود.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: امری بدیهی و روشن است.

۷- آیا حکم تبصره ۲ ماده ۴، در مورد فسخ و اقاله معاملات خودرو پس از سه ماه از تاریخ تنظیم سند معامله، قابل تسری به معاملاتی که قبل از تاریخ تصویب قانون تجمیع عوارض تنظیم شده است، می‌باشد یا خیر؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: در هر حال، اگر فسخ و اقاله در زمان حکومت قانون جدید صورت گیرد، بدون توجه به اینکه معامله در چه زمانی واقع شده مشمول حکم تبصره خواهد بود.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: صحیح است.

۸- در خصوص تعیین بهای موتور سیکلتهای مدل ۸۲، به منظور تعیین حق الثبت طبق دستورالعمل شماره ۱/۳۵۸۸۹ مورخ ۱۳/۱۲/۲۸ ریاست محترم سازمان ثبت، چگونه بایستی عمل شود؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: برای تعیین بهای موتور سیکلتهای مدل ۸۲ جداول سال قبل داری، ملاک عمل خواهد بود. یعنی بهای مدل ۸۱

در جداول سال قبل معادل بهای سال ۸۲ منظور خواهد شد و به همین ترتیب براساس جدول هر سال ۱۰ درصد کاهش قیمت خواهد داشت تا ۵ سال.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: قبلاً پیشنهاد کانون در این خصوص تأیید و مراتب آن اعلام شده است.

۹ - آیا مطالبه گواهی پرداخت مالیات مشاغل از مالکان خودروهای غیرسواری و سواری کرایه، در زمان تنظیم سند معامله ضروری است یا خیر؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: چون دارندگان خودروهای فوق، موظفند مالیات شغلی خود را بپردازند بنابراین دفاتر مانند سنوات قبل عمل کرده، مطالبه گواهی مورد اشاره را خواهند نمود.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت: سؤال ارتباطی با قانون فوق ندارد.

۱۰ - در تبصره ۲ ماده ۴، تنظیم سند وثیقه برای خودرو را از مالیات نقل و انتقال معاف داشته، ولی در تبصره یک ماده ۱۱ آیین نامه، دفاتر موظف به اخذ رسید پرداخت مالیات نقل و انتقال و عوارض، قبل از تنظیم هر نوع سند من جمله سند رهنی برای خودرو شناخته شده، آیا برای تنظیم سند رهنی از جمله تسهیلات بانکی برای خودرو نیاز به اخذ مالیات نقل و انتقال می باشد یا خیر؟

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیته کانون سردفتران: به نظر می رسد سند رهنی نیز به نوعی متضمن وثیقه می باشد و سند وثیقه مفهوم عام تری دارد و چون تنظیم سند وثیقه مطلقاً، در متن قانون از مالیات معاف دانسته شده قید لزوم وصول مالیات برای تنظیم سند رهنی در آیین نامه ایجاد تکلیف نمی نماید. مضافاً به اینکه اول سال ۸۲ طبق تبصره ۸ ماده ۲ قانون چون مالیات از اتومبیلهای غیر سواری و اصلاح بعضی از مواد قانون مالیاتهای مستقیم مصوب سال ۱۳۶۳، برای تنظیم سند رهنی تسهیلات بانکی دولتی اتومبیلهای غیرسواری نقل و انتقال وصول نمی شده است.

پاسخ سؤال فوق از جانب کمیسیون معاونین و مشاورین سازمان ثبت:

آیین‌نامه مادامی که ملغی نشده لازم الاجرا است و مرجع تشخیص مغایرت آیین‌نامه با قانون نیز ریاست محترم مجلس شورای اسلامی و دیوان عدالت اداری است. همچنین باید دقت نمود که اداره کل امور اسناد و سردفتران در انتهای اعلام نظر ده‌گانه کمیسیون معاونان و مشاوران سازمان ثبت اسناد و املاک، جمله‌ای را به عنوان یادآوری و معترضه به شرح: «لازم به تذکر است که مقررات مربوط به حق‌الثبت کماکان به قوت خود باقی است» قید نموده است.

ب - اقدامات انجام یافته توسط وزارت دارایی و دوایر ستادی آن

پس از تقنین قانون و آیین‌نامه تجمیع عوارض، سازمان امور مالیاتی کشور مبادرت به اعلام جداول و سائل نقلیه موتوری داخلی و خارجی و نیز عوارض سالیانه هر یک از خودروها نمود که شرح آن در قسمت اول این مقاله در شماره ۴۰ مجله کانون قید گردید. چون جداول اعلامی بعضاً ناقص و بعضاً قابل درک نبود، لذا دفاتر اسناد رسمی رأساً از اداره مالیات‌های غیرمستقیم مبادرت به پرسشهایی نمودند، من جمله اداره کل مالیات‌های غیرمستقیم در پاسخ به نامه شماره ۴۰ مورخه ۸۲/۱/۲۰ دفترخانه ۳۹۷ مبنی بر اعلام این موضوع که اسناد رهنی اتومبیل مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال می‌باشد یا خیر؟ طی نامه شماره ۲۱۷۲/۲۵۸/ن ۸۲/۱/۲۶ اعلام داشته: «مستند به تبصره ۲ ماده ۴ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی و... مصوب مورخه ۸۲/۱/۲۲ تنظیم سند وثیقه مشمول مالیات نقل و انتقال خودرو نخواهد بود. بنابراین در صورتی که اسناد رهنی، همان اسناد وثیقه باشد، مشمول مالیات نقل و انتقال خودرو نخواهد بود. همچنین اداره کل مالیات‌های غیرمستقیم، در پاسخ به سؤال دفترخانه ۴۴۳ تهران به شماره ۱۲۷ مورخ ۸۲/۱/۲۶ مبنی بر تعیین قیمت فروش و میزان مبلغ نقل و انتقال و عوارض سالیانه پراید L.X، مدل ۱۹۹۳ (خارجی)، طی شماره ۱۵۸۵/۲۵۸/ن اعلام داشته: «مالیات نقل و انتقال پراید فوق‌الذکر، از مأخذ ۱۰۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال (جمع ارزش گمرکی و حقوق ورودی)، مبلغ ۵۲۵/۰۰۰ ریال قابل محاسبه و وصول خواهند بود. ضمناً میزان عوارض سالیانه خودرو مذکور مبلغ ۱۰۵/۰۰۰ ریال می‌باشد» و احتمالاً

پرسشهایی از این قبیل (که راقم این سطور، علی رغم درخواست از کانون سردفتران، از آن بی اطلاع است) که توسط همکاران صورت گرفته، باعث شده که سازمان امور مالیاتی کشور، مبادرت به تهیه لیست جدید، (به عنوان لیست متمم و تکمیلی) جداول اتومبیل‌های وارداتی (خارجی) مشتمل بر ۸ صفحه و ۱۳۵ ردیف گردد.

مضافاً، با عنایت به نامه شماره ۱۷۶ مورخه ۸۲/۲/۱ دفترخانه ۴۴۳ تهران خطاب به ریاست کانون سردفتران و دفتریاران، مبنی بر متفاوت بودن مبلغ اعلامی اتومبیل‌های وارداتی براساس جمع ارزش گمرکی و حقوق ورودی (DDP) با ارزش سیف (CIF) وزارت دارایی یا سازمان امور مالیاتی کشور، موظف به اعلام ارزش سیف (CIF) جداگانه‌ای برای اتومبیل‌های وارداتی خواهد بود، که سازمان امور مالیاتی کشور احتمالاً در مقام پاسخگویی به نامه فوق الذکر (با توجه به اینکه جهت ارائه پاسخ به سؤال این دفترخانه، نشست مشترکی با مقامات دارایی و ثبت و شهرداری در همان زمان در محل کانون سردفتران تشکیل گردید) در اقدامی شجاعانه طی نامه شماره ۴۴۴۰ مورخه ۸۲/۲/۷ خطاب به ریاست سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اعلام نموده است که محاسبه حق الثبت دفاتر اسناد رسمی موضوع بند «ص» ماده «۵۱» قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، براساس جداول فوق الذکر، فاقد محمل قانونی است که به دلیل اهمیت پرسش و پاسخ یاد شده در حل معضل مالیات و حق الثبت اتومبیل‌های ساخت خارج از کشور (وارداتی)، متن نامه‌های این دفتر و سازمان امور مالیاتی کشور عیناً درج می‌گردد:

۱- نامه ارسالی این دفترخانه

شماره: ۱۷۶

از: دفترخانه ۴۴۳ تهران

تاریخ: ۸۲/۲/۱

به: ریاست محترم کانون سردفتران و دفتریاران

باسلام

احتراماً، همان گونه که استحضار دارند، تا قبل از اول فروردین سال ۱۳۸۲، مبنای وصول مالیات نقل و انتقال خودروهای وارداتی (براساس ماده ۹ قانون اجازه وصول

مالیات غیرمستقیم از برخی از کالاها و خدمات مصوب ۷۴/۷/۱۶ مجلس شورای اسلامی) و همچنین مبنای وصول حق الثبت و حق التحریر (بر اساس بند «ص» ماده ۵۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۸۰/۱۰/۲۷ و سایر قواعد و مقررات موضوعه کشور) هر سه بر اساس قیمت سیف (CIF = Cost insurance freight)، (قیمت کالا، بیمه و هزینه حمل کالا) آخرین مدل خودرو، با توجه به سیستم تقلیل پلکانی حداکثر تا ۵۰٪ قیمت آن، اعلامی از جانب وزارت دارایی است.

با تصویب قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی در مورخه ۸۱/۱۰/۲۳ توسط مجلس شورای اسلامی (که به قانون تجمیع عوارض نیز معروف می‌باشد) بر طبق تبصره یک ماده ۴ قانون تجمیع عوارض، از تاریخ ۸۲/۱/۱ مبنای وصول مالیات نقل و انتقال خودروی خارجی (توجه شود فقط مبنای وصول مالیات نقل و انتقال) بر اساس ۱٪ مجموع ارزش گمرکی و حقوقی ورودی تعیین گردیده و به همین جهت، سازمان امور مالیاتی کشور، طی نامه شماره ۷۳۹۸۲ مورخه ۸۱/۱۲/۲۷ خطاب به ریاست محترم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، جداول مالیاتی نقل و انتقال خودروهای وارداتی را در ۸ برگ مشتمل بر ۱۰۹ ردیف، را جهت وصول مالیات نقل و انتقال ابلاغ می‌نمایند و بخشی از مبانی قانونی وصول حق الثبت و حق التحریر به میان نمی‌آورند. مضافاً نمایندگان محترم کانون سردفتران و دفتریاران، سوالاتی را در چند صفحه مطرح می‌نمایند که مدیر کل محترم امور اسناد و سردفتران، در نامه شماره ۳۴/۸۴۹ مورخه ۸۲/۱/۲۷ در چندین بند پاسخ آن اداره کل و مآلاً سازمان ثبت اسناد و املاک را در موضوعات مستحده، اعلام می‌دارند و در فراز آخر پاسخ خود، به عنوان جمله معترضه عنوان می‌دارند که «مقررات مربوط به حق الثبت کماکان به قوت و اعتبار خود باقی است». که این موضوع خود مبین متفاوت بودن مبنای وصول مالیات نقل و انتقال از طرف دیگر، می‌باشد. همچنین باید دقت نمود که در ترمینولوژی و فرهنگ حقوق گمرکی و تجارت بین الملل، میان تعیین قیمت کالا بر مبنای (CIF) و تعیین قیمت کالا بر مبنای مجموع ارزش

گمرکی و حقوق ورودی (که همان DDP = Delivered duty paid است) فاصله بسیار زیادی وجود دارد (برای درک تفاوت آن، می‌توان به صفحات ۵۷۰ تا ۵۷۶ و ۳۴۴ تا ۳۴۷ کتاب مجموعه آشنایی با تعاریف و اصطلاحات بازرگانی - اقتصادی، منتشره به وسیله مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، چ دوم، اسفند ۷۳، مراجعه نمود که تصاویر آن پیوست است).

بناء علی هذا، با توجه به موارد یاد شده و با امعان نظر به اینکه مبنای وصول حق الثبت و حق التحریر در نقل و انتقال خودروهای وارداتی، که از مسائل مبتلابه سران محترم دفاتر اسناد رسمی می‌باشد، خواهشمند است ارشاد فرمایند که آیا با وضع قانون تجمیع عوارض و آیین‌نامه اجرای آن، مبنای وصول حق الثبت و حق التحریر، همانند مبنای وصول مالیات نقل و انتقال (مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی) است؟ یا اینکه مبنای وصول حق الثبت و حق التحریر، قیمت CIF خودروهای وارداتی و مبنای وصول نقل و انتقال خودروهای وارداتی، مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی DDP می‌باشد؟ (آنگونه که مدیر کل محترم امور اسناد و سردفتران استنباط نموده‌اند) در صورت اخیر، آیا سازمان امور مالیاتی کشور، علاوه بر اعلام مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی، موظف به اعلام قیمت CIF خودروهای وارداتی نخواهد بود؟

بدیهی است تسریع در ارائه نظریه آن کانون ارزشمند، موجب مزید تشکر و امتنان اینجانب و دعای خیر سایر همکاران گرانقدر و عالی مقام خواهد بود.

با تجدید احترام - سردفتر ۴۴۳ تهران

۲ - نامه ارسالی رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

شماره: ۴۴۴۰

از: سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۸۲/۲/۱

به: ریاست محترم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

باسلام،

احتراماً، به استحضار می‌رساند جداول مربوط به بهای فروش و مالیات نقل و انتقال انواع خودرو ساخت و مونتاژ داخل و مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی و مالیات نقل و

انتقال انواع خودرو وارداتی که طی نامه‌های شماره ۷۳۰۵۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۴ و شماره ۷۳۹۸۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۷ ارسال گردید، به تجویز تبصره (یک) ماده (۴) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی تهیه شده است و با توجه به مواد (یک) و (۱۰) قانون یاد شده قانون اجازه وصول مالیات غیرمستقیم از برخی کالاها و خدمات مصوب ۷۴/۷/۱۶ لغو گردیده است، لذا به نظر می‌رسد محاسبه حق‌الثبت دفاتر اسناد رسمی (موضوع بند «ص» ماده «۵۱» قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۸۰/۱۱/۲۷) براساس جداول فوق‌الذکر فاقد محمل قانونی است.

ضمناً مبنای محاسبه مالیات نقل و انتقال انواع خودروهای وارداتی و تولید داخل با توجه به بند «ح» ماده «۴» قانون صدرالاشاره مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی «وارداتی» و قیمت فروش کارخانه «داخلی» می‌باشد در صورتی که مبنای محاسبه مالیات یاد شده جداول قبلی، ارزش سیف و قیمت فروش آخرین مدل خودروها بوده است.

عیسی شهسوار خجسته

ج - اقدامات انجام یافته توسط دفاتر اسناد رسمی

علی‌رغم اینکه دفترخانه ۴۴۳ تهران طی نامه شماره ۳۸۵ مورخه ۸۲/۲/۲۵ خطاب به ریاست کانون سردفتران نمابری ارسال نموده، تا در صورتی که همکاران دفاتر اسناد رسمی مکاتباتی با مراجع ذی صلاح در این زمینه داشته‌اند، به همراه پاسخ دریافتی به این دفترخانه ارسال نمایند و با عنایت به عدم دریافت هرگونه نامه‌ای تا لحظه تنظیم این گزارش (غیر از نامه شماره ۴۰ مورخه ۸۲/۱/۲۰ دفترخانه ۳۹۷ تهران و پاسخ آن که در بالا بدان اشاره شد) به ناچار اقداماتی که توسط دفترخانه صورت گرفته، معروض

می‌گردد. علاوه بر مکاتباتی که در شماره ۴۰ مجله کانون درج گردید، راقم این سطور طی نامه‌های شماره ۷۶ مورخه ۸۲/۱/۲۰، سوالاتی را که از امور اسناد و سردفتران استعلام نموده بود و مطابق نظر آن اداره کل، مقرر شده بود که از مراجع ذی صلاح استطلاع شود، به ترتیب از اداره حقوقی شهرداری تهران و اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم پرسش نمود مضافاً طی نامه شماره ۸۹ مورخه ۸۲/۱/۲۳ سوالات مجددی را از اداره مالیاتهای غیرمستقیم و طی نامه شماره ۹۲ مورخه ۸۲/۱/۲۳ از اداره حقوقی شهرداری تهران مطرح نمود که متأسفانه تا لحظه تنظیم نقد گونه حاضر (قریب ۴۰ روز از آن می‌گذرد) هیچ گونه پاسخی از مراجع یاد شده، علی‌رغم تلفنهای مکرر، دریافت نداشته است. ضمناً نامه شماره ۱۷۶ مورخه ۸۲/۲/۱ خطاب به ریاست کانون سردفتران تقدیم نموده که با مساعی ایشان (حسب اطلاع جلسه‌ای با حضور نمایندگان ثبت، دارایی، شهرداری و نمایندگان کانون در محل کانون سردفتران تشکیل و نامه یاد شده در آن جلسه قرائت گردیده است) و نهایتاً منجر به صدور نامه شماره ۴۴۴۰ مورخه ۸۲/۲/۷ سازمان امور مالیاتی کشور خطاب به ریاست ثبت اسناد و املاک کشور گردید که شرح آن در بند «ب» همین گزارش قید گردید.

مضافاً با توجه به احتمال لغو حق‌الثبت با عنایت به وضع قانون تجميع عوارض و آیین‌نامه آن، با در نظر گرفتن ماده ۱ و ۱۰ قانون صدراالشعار، راقم این سطور موضوع احتمال لغو مقررات حق‌الثبت را به صورت مبسوط طی نامه شماره ۲۹۰ مورخه ۸۲/۲/۱۵ به ریاست کانون سردفتران و دفتریاران (با رونوشتی به اداره کل امور اسناد و سردفتران) اعلام نموده مضافاً طی نامه شماره ۳۴۴ مورخه ۸۱/۲/۲۰ راقم این سطور، موضوع نحوه اخذ حق‌الثبت از اتومبیل پراید LIX، مدل ۱۹۹۳ را با توجه به نامه ریاست سازمان امور مالیاتی کشور به شماره ۴۴۴۰ مورخه ۸۲/۲/۷ (که حق‌الثبت را براساس CIF ملغی اعلام نموده است) به اداره کل امور اسناد و سردفتران نیز اعلام گردید. لیکن تاکنون، پاسخی از مقامات یاد شده دریافت نشده است. پر واضح است که در صورت دریافت هرگونه نتیجه همکاران از نتیجه بی‌اطلاع نخواهند ماند.

نتیجه

تصویب قانون تجمیع عوارض و آیین نامه آن، باعث گردیده مبحث عمده، حق الثبت اتومبیل‌های وارداتی که طبق بند «ص» ماده ۵۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۸۰/۱۰/۲۷ براساس قیمت CIF تعیینی از ناحیه وزارت دارایی، محاسبه و وصول گردد و ملغی شده به حساب آید و همین موضوع دفاتر اسناد رسمی را در ارائه خدمات جهت نقل و انتقال یا وکالت یا سایر عقود راجع به اتومبیل‌های وارداتی دچار مشکلات عدیده‌ای نموده است. همچنین نحوه قانونگذاری در خصوص قانون تجمیع عوارض و آیین نامه آن، با در نظر گرفتن تعجیل فراوان در مراحل قانونگذاری و عدم استفاده از متخصصان صاحب نظر به ویژه افرادی که به نوعی در تنظیم اسناد رسمی دخالت دارند (اعم از نهادهای ستادی ثبت و کانون سردفتران و دفتریاران و سران دفاتر اسناد رسمی) و وجود نقایص فراوانی که در این زمینه وجود دارد، به گونه‌ای که سازمان امور مالیاتی کشور را مجبور می‌نماید که لیست تکمیلی نهایی اتومبیل‌های وارداتی را اعلام نماید و همچنین قید کلی حذف قواعد و مقررات خاص و عام در ماده ۱۰ قانون تجمیع عوارض، که متأسفانه شائبه حذف حق الثبت نسبت به همه موارد اعم از اموال منقول و غیرمنقول را در ذهن تداعی می‌نماید، موارد یاد شده راقم این سطور را به این نتیجه می‌رساند که نهاد قانونگذاری در مسائل تخصصی، به منظور تفکر ارائه خدمات مناسب و حل مشکل افرادی که مشمول قانون وضع شده وی قرار خواهند گرفت، ضرورتاً می‌بایست از نهادهای خبیر و آگاه و عنداللزوم مشاوران متخصص بهره جوید.

ان شاء الله